

Räpina Aianduskooli õpilaste tugisüsteem

1. Üldsätted

- 1.1. Räpina Aianduskooli (edaspidi *kool*) õpilaste tugisüsteemi (edaspidi *tugisüsteem*) eesmärgiks on õpilase toetamine ning sõbraliku, õppimist soodustava õpikeskkonna olemasolule kaasaaitamine.
- 1.2. Tugisüsteem toimib kooli õpilaste, nende seaduslike esindajate ja kooli töötajate koostööna.
- 1.3. Tugisüsteemi tööd koordineerib kooli õpilasnõustaja.
- 1.4. Koolis on määratud tugirühm, kes vastutab õpilase erivajaduse tuvastamise, tema kompetentside ja vajaduste hindamise, vajalike tugimeetmete määramise, nende rakendamise ja tulemuslikkuse jälgimise eest ning koordineerib neid tegevusi.
- 1.5. Tugirühma kuuluvad kooli õpilasnõustaja, psühholoog ja eripedagoog.
- 1.6. Tugirühma ülesanded ja töökord on sätestatud direktori käskkirjaga.
- 1.7. Käesolev dokument sätestab tugiteenused ja tugimeetmed ning nende rakendamise põhimõtted koolis.

2. Tugiteenused ja tugimeetmed ning nende rakendamise põhimõtted

- 2.1. Koolis on õpilasele tagatud järgmiste tugiteenuste kättesaadavus:
 - 2.1.1. **Karjääriteenus** - toetab õpilase sotsiaalse valmisoleku ja üldiste kompetentside sh kutse-, eri- ja ametialase kompetentsuse kujunemist, et võimaldada tal tööturul edukalt toime tulla.
 - 2.1.1.1. Karjääriteenus hõlmab endas karjääriinfo, karjääriõppe ja karjäärinõustamise.
 - 2.1.1.2. Karjääriinfo kogumise ja jagamise eesmärk on aidata õpilasel orienteeruda üleüldises tööturu ja haridusvõimalusi tutvustavas infotulvas. Karjääriinfo vahendamise tulemusena oskab õpilane paremini infot otsida ja hinnata selle asja- ja ajakohasust, samuti suureneb tema valmidus teha oma karjääri planeerimisel erinevate võimaluste hulgast teadlikke kutse-, töö- ja haridusvalikuid.
 - 2.1.1.3. Karjääriõppe eesmärk on õpilase juhendamine enese ja töömaailma tundmaõppimisel, tööotsimise oskuste arendamisel (tööotsingu allikad, kandideerimisdokumentide koostamine ja esitamine, töövestluseks valmistumine), karjääriplaani tegemisel.
 - 2.1.1.4. Karjäärinõustamine on õpilase toetamine teadlike karjääriotsuste tegemisel ja elluviimisel. Karjäärinõustamise tulemusena suudab õpilane end paremini analüüsida, näha oma võimalusi hariduses ja tööturul ning püstitada eesmärgid ja kavandada tegevusi nende saavutamiseks.
 - 2.1.1.5. Karjääriteenust osutab kooli õpilasnõustaja.

2.1.2. **Õpiabi**

2.1.2.1. Õpiabi on igasugune täiendav pedagoogiline tugi, mis lisandub tavapärasele õppekavajärgsele õppetööle.

2.1.2.2. Õpiabiteenuseks on õpiabitunnid/konsultatsioonid, mille käigus toimub individuaalne õpe soovitud õpiväljundite omandamiseks, intensiivsem harjutamine, sobivate õpetamis- ja õpistiilide väljaselgitamine ning vajadusel ka õpilase üldiste oskuste (keskendumine, tähelepanu, mälu, eneseväljendus jms) arengu toetamine.

2.1.2.3. Õpiabiteenust osutavad nii kooli õpetajad kui ka tugispetsialistid.

2.1.3. **Sotsiaalpedagoogiline teenus**

2.1.3.1. Sotsiaalpedagoogiline nõustamine on õpilase arengu ja hariduse toetamine sotsiaalsete probleemide korral ning vastavate pedagoogiliste ennetus- ja lahendustegevuste koordineerimine.

2.1.3.2. Sotsiaalpedagoogilise nõustamise tulemusena selgitatakse välja õpilase igapäevast toimetulekut ja õppimist takistavad probleemid ning nõustatakse õpilast ja vajadusel tema lähedasi nende lahendamisevõimaluste osas.

2.1.3.3. Sotsiaalpedagoogilist teenust osutab kooli õpilasnõustaja.

2.1.4. **Eripedagoogiline teenus**

2.1.4.1. Eripedagoogiline nõustamine on õpilasele sobivate tugiteenuste, võimetekohase õppekava, õppevormi, õppematerjali ja õpistrateegiate soovitamise lähtuvalt kompleksse uuringu tulemustest.

2.1.4.2. Eripedagoogilise teenuse käigus selgitatakse välja õpilase võimed ja piirangud nõutud õpitulemuste saavutamisel, kavandatakse sobivad tugimeetmed, toetatakse õpilast õpioskuste arendamisel ning hinnatakse koos õpilase ja õpetajatega rakendatud meetmete tulemuslikkust.

2.1.4.3. Eripedagoogilise teenuse raames pakutakse nõustamist ka õpetajale õpilase erivajaduse mõistmisel, õppemetoodikate ja hindamisülesannete valikul ning õppematerjalide kohandamisel (õppesisu struktureerimine, õppetekstide lihtsustamine jms). Vajadusel ka õpilase lähedastele.

2.1.4.4. Eripedagoogilist teenust osutab kooli eripedagoog.

2.1.5. **Psühholoogiline teenus**

2.1.6. Psühholoogiline nõustamine on õpilase psüühilist arengut mõjutavate tegurite hindamine ja arengu toetamine koostöös õpetajate, teiste tugispetsialistidega ning õpilase lähedastega.

2.1.7. Psühholoogilise nõustamise tulemusena selgitatakse välja õpilase vaimsed võimed, isiksuseomadused ning emotsioonide väljendumise ja käitumise eripärad, toetatakse õpilast individuaalselt või gruppidegevustes eneseteadvuse ja enesehinnangu kujunemisel, isikliku elu ja õppetööga seotud probleemide lahendamisel, suhtlemisoskuste omandamisel ning kriisisituatsioonide lahendamisel.

2.1.8. Psühholoogilise teenuse raames pakutakse nõustamist ka õpetajatele ja teistele kooli töötajatele sobivate võtete ja lahenduste leidmiseks õpilase arengu toetamisel.

2.1.9. Psühholoogilist teenust osutab kooli psühholoog.

2.2. Kool rakendab vajadusel õpilase toetamiseks järgmisi hariduslikke tugimeetmeid:

- 2.2.1. individuaalse õppekava koostamine ja rakendamine;
- 2.2.2. individuaalse üleminekuplaani koostamine;
- 2.2.3. õpe väikerühmas suurusega 4–12 õpilast;
- 2.2.4. mõõdukas või põhjalik pedagoogiline sekkumine;
- 2.2.5. täiendav eesti keele õpe õpilastele, kes pole suutelised õpet alustama eesti keeles.

2.3. Haridusliku tugimeetme rakendamine kooskõlastatakse õpilase ja/või tema seadusliku esindajaga ning kinnitatakse direktori käskkirjaga.

2.4. Individuaalse õppekava koostamine ja rakendamine

2.4.1. Individuaalne õppekava (edaspidi *IÕK*) on õpingute alusdokument, mis loob õpilasele võimaluse võimetekohase kutsehariduse omandamiseks ja määratleb kooli töötajate õigused ja kohustused õppetöö läbiviimisel ja õpilase arengu toetamisel kooli õppekavast erinevatel tingimustel.

2.4.2. *IÕK* koostamise eesmärgiks on arvestada õpilase individuaalsust ja toetada õpilast õpiväljundite saavutamisel ning kutsehariduse omandamisel, vältides seeläbi õpingute katkestamist.

2.4.3. *IÕK* koostatakse kooli õppekava alusel õpilasele, kelle eriline andekus, õpi- ja käitumisraskused, terviserikked, puuded või pikemaajane õpikeskkonnast eemal viibimine põhjustab olulisi raskusi töötamisel oma kursusekaaslastega samal ajal samas ruumis või vastavale õppegrupile koostatud töökava alusel ning, kes seetõttu vajab nõutud õpiväljundite saavutamiseks muudatusi või kohandusi õppeajas, õppesisus, õppekorralduses ja/või õppekeskkonnas.

2.4.4. *IÕK*-l võib olla erinev ulatus ning see võib olla koostatud nii ühele õpilasele kui ka sarnaste vajadustega õpilaste grupile. *IÕK* erinevad võimalused:

2.4.4.1. *IÕK* kogu õppetöö eripäraseks läbiviimiseks – kohandused ja muudatused sätestatakse õppekava kõigi moodulite ulatuses. Muudatused võivad puudutada nii kohandusi õppesisus, meetodikates, õppekorralduses kui ka õppekeskkonnas. Samuti võib olla vajalik tugispetsialistide regulaarne kaasamine.

2.4.4.2. *IÕK* üksikute moodulite õpiväljundite saavutamiseks – kohandused ja muudatused sätestatakse valitud moodulite ulatuses. Erisused võivad olla õppemeetodites, õppemahus, õppekeskkonnas, õppetöö ajas, abivahendite kasutamise võimalustes jms. Muudatuse võib teha ka mooduli õpetaja osas, st õpilasele õpetab antud ainet nt eripedagoog või mõni teine ainevaldkonna hea tundja, kes valdab õpilase arenguks kõige sobivamat meetodikat.

2.4.4.3. *IÕK* praktilise töö või praktika eripäraseks läbiviimiseks - erisused sätestatakse läbiviidava praktilise töö või praktika nõuetes ja/või tingimustes.

2.4.4.4. *IÕK* sätestamiseks erisusi õppetöögraafikus või õppeajas (individuaalne õppetöögraafik) - sätestatavad erisused puudutavad eelkõige õppetöö läbiviimise aega ja/või kohta.

- 2.4.4.5. IÕK haridusliku erivajadusega (edaspidi HEV) õpilastest moodustatud väikerühmale (väikerühma IÕK) – kui koolis on moodustatud HEV õpilastest eraldi õpperühm, siis võib lähtuvalt nende ühisest vajadusest koostada ühise IÕK. Kui rühmasiseselt õpilaste erivajadused siiski varieeruvad, siis sätestatakse erisused ka õpilase tasemel. Samuti võib ühes õpperühmas ühise IÕK koostada mitmele sarnase erivajadusega õpilasele.
- 2.4.5. IÕK koostamise algatamine
- 2.4.5.1. IÕK koostamist on võimalik algatada kooli poolt (vorm lisas 1) või õpilase enda avalduse (vorm lisas 2) alusel.
- 2.4.5.2. IÕK koostamisele eelneb vajaduse märkamine ning probleemi ulatuse hindamine ja kirjeldamine. Koolis tegeleb erivajaduse kohta andmete kogumisega tugirühm.
- 2.4.5.3. IÕK koostamine algatatakse niipea, kui vajadus selleks selgub, nt vastuvõtukomisjonis, esimeste õppetöönädalate jooksul, praktikale minnes vms.
- 2.4.6. IÕK koostamine ja rakendamine
- 2.4.6.1. IÕK koostamisel osalevad õpilane, tema kursusejuhendaja ja kaasatud isikud, nt tugispetsialistid, õpetajad, õpilase lähedased. IÕK koostamisel osalevate isikute ring sõltub IÕK rakendamise ulatusest, põhjustest ja sisust. Osalejate kaasamise otsustab tugirühm.
- 2.4.6.2. IÕK põhiosa (vorm lisas 3) koostab õpilasnõustaja koos õpilase ja teiste asjaosalistega lähtudes eelnevalt väljaselgitatud vajadustest ja IÕK rakendamise põhjustest.
- 2.4.6.3. Pärast IÕK põhiosa koostamist ja vajalike sekkumiste määratlemist teeb õpetaja mooduli rakenduskavasse lähtuvalt IÕK-s määratletud erisustest ja põhimõtetest vajalikud muudatused õppesisus, -metoodikates, -mahtudes, -materjalides, õppekorralduses vms.
- 2.4.6.4. IÕK koostatakse kuni üheks õppeaastaks.
- 2.4.6.5. IÕK kinnitab kooli direktor käskkirjaga.
- 2.4.7. IÕK tulemuslikkuse hindamine
- 2.4.7.1. IÕK rakendumist ning IÕK-s kirjeldatud ajal ja viisil tugiteenuste ja -meetmete rakendamise tulemuslikkuse hindamist korraldab õpilasnõustaja.
- 2.4.7.2. IÕK sobivust ja tulemusi hinnatakse arenguestlusel vähemalt kaks korda IÕK perioodi jooksul. Õpilase arenguestluse ettevalmistamise ja läbiviimise eest vastutab õpilasnõustaja. Arenguestlusel osaleb õpilane ning vajadusel kaasatakse ka õpilase seaduslik esindaja, õpetajaid ja/või tugispetsialiste. Arenguestlused protokollitakse.
- 2.4.7.3. Esimene vahehindamine toimub 1-2 kuud peale IÕK rakendamise algust ning selle eesmärk on hinnata IÕK rakendumist, valitud pedagoogilise sekkumise otstarbekust ja kokkulepetest kinnipidamist. Arenguestlusel analüüsitakse IÕK rakendumist ja muutmise vajadust arvestades erinevate osapoolte hinnanguid. Vajadusel algatatakse arenguestluse protokollil alusel IÕK muutmise või lõpetamine.

2.4.7.4. Kokkuvõttev arenguestlus õpilasega toimub IÕK rakendamise perioodi või õppeaasta lõpus. Arenguestlusel tehakse kokkuvõtte IÕK rakendamisperioodist ning otsustatakse edasised tegevused.

2.4.8. IÕK muutmine ja katkestamine

2.4.8.1. Kui IÕK rakendamisel tekivad probleemid või ilmnevad uued vajadused, siis on võimalik IÕK-d muuta või katkestada.

2.4.8.2. IÕK katkestamise ja tehtavad muudatused kinnitab kooli direktor käskkirjaga.

2.5. Individuaalse üleminekuplaani koostamine

2.5.1. Individuaalne üleminekuplaan (edaspidi *üleminekuplaan*) koostatakse igale Maarja küla õpperühma õpilasele viimase kooliaasta jooksul arenguestluste ja hindamismetoodika HAMET testi baasil.

2.5.2. Üleminekuplaanis tuuakse välja õpilase tugevad küljed, teadmised ja oskused, mis toetavad tema edasist rakendumist ning pannakse kirja tööle rakendumist toetavad soovitused.

2.5.3. Üleminekuplaani koostamine aitab kaasa õpilase eneseanalüüsi oskuse arengule ning toetab tööandjale olulise infoga õpilase üleminekut koolist töökeskkonda.

2.5.4. Üleminekuplaani väljatöötamisel osalevad lisaks õpilasele tema kursusejuhataja, õpetajad ning vajadusel õpilase seaduslik esindaja, sotsiaalpedagoog, psühholoog, eripedagoog, praktikajuhendajad koolist ja praktikakohast, kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötaja jt vajalikud isikud.

2.5.5. Üleminekuplaani koostamist koordineerib Maarja küla õpperühma juht.

2.6. Õpe väikerühmas suurusega 4–12 õpilast

2.6.1. Õpet väikerühmas rakendatakse Maarja Küla õpperühma õpilasele.

2.6.2. Õpet väikerühmas koordineerib Maarja küla õpperühma juht.

2.7. Mõõdukas või põhjalik pedagoogiline sekkumine

2.7.1. Pedagoogilise sekkumisena käsitletakse regulaarselt toimuvaid õpiabitunde/konsultatsioone, mille raames toimub täiendav õpe ning õppevara ja metoodikate kohandamine ning erinevaid tugiteenuseid, mida õpilane iganädalaselt vajab.

2.7.2. Pedagoogilist sekkumist loetakse mõõdukaks, kui see hõlmab 1-3 lisatöötundi nädalas ning põhjalikuks, kui selle maht ületab 3 lisatöötundi nädalas.

2.8. Täiendav eesti keele õpe õpilastele, kes pole suutelised õpet alustama eesti keeles

2.8.1. Meetme rakendamise eesmärgiks on, et õpilane omandaks õpingute alguseks õpinguteks vajaliku õppekeele taseme, vähendades õppekeele tagasihoidlikust valdamisest tulenevaid ebaõnnestumisi.

2.8.2. Koolil on võimalik eesti keele õpet pakkuda:

2.8.2.1. õppekava valikmoodulite raames;

2.8.2.2. õppekava üldõpingute raames eesti keel teise keelena;

2.8.2.3. täiendava eesti keele õppena.